

รายงานผลการถอดบทเรียน

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๓

สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

การจัดทำรายงานผลการถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ เป็นการดำเนินการถอดบทเรียนโดยการคัดเลือก ศพก. ที่มีจุดเด่นในเรื่องเกษตรปลอดภัย ของจังหวัด เพื่อเป็นต้นแบบและเป็นแบบอย่างในการนำความรู้ที่ได้จากเกษตรกรต้นแบบมาเป็นแนวทางในการพัฒนาให้กับ ศพก. และเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อที่จะได้ดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและมาตรฐานปลอดภัย ซึ่งจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้ดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรต้นแบบนายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ ประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีการดำเนินงานผลิตสินค้าหลัก คือ มะม่วง และเป็น ศพก. ที่มีการทำเกษตรปลอดภัยมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็น ศพก. เป้าหมายในการถอดบทเรียนครั้งนี้

สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าการถอดบทเรียน ศพก. ที่มีจุดเด่นในเรื่องเกษตรปลอดภัยในครั้งนี้ จะเป็นแรงผลักดัน และช่วยขับเคลื่อนให้กับเกษตรกรทั่วไปได้ผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย และเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ให้กับเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตรได้นำไปใช้ประโยชน์ต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา
กรกฎาคม ๒๕๖๓

สารบัญ

	หน้า
หน่วยงานรับผิดชอบ	๑
สถานที่ดำเนินการ	๑
งบประมาณที่ได้รับ	๑
งบประมาณที่ใช้ไป	๑
ผลการดำเนินงาน	๑
ภาพประกอบการทำกิจกรรม	๒
ผลการถอดบทเรียน ศพก. อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา	๖

สรุปผลการดำเนินงาน
โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
กิจกรรมบริหารจัดการเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน
การถอดบทเรียน ศพก. จังหวัดฉะเชิงเทรา

๑. หน่วยงานรับผิดชอบ สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา
๒. สถานที่ดำเนินการ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
๓. งบประมาณที่ได้รับ เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท
๔. งบประมาณที่ใช้ไป เป็นเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐
๕. ผลการดำเนินงาน

๕.๑ สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา สร้างทีมงานถอดบทเรียนระดับจังหวัด ประกอบด้วย

๑. เกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา ประธานที่ปรึกษา
๒. หัวหน้ากลุ่มทุกกลุ่ม ที่ปรึกษา
๓. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด
เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอผู้รับผิดชอบงาน ศพก. คณะทำงาน

๕.๒ กำหนดแผนในการถ่ายทอดความรู้การถอดบทเรียนให้กับทีมงาน และดำเนินการถอดบทเรียน ศพก. ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา และ ศพก. อำเภอบางคล้า ดังนี้

- ๐๘.๓๐ - ๐๘.๐๐ น. เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนอบรม
- ๐๘.๐๐ - ๐๘.๓๐ น. พิธีเปิดการประชุม โดย เกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา
- ๐๘.๓๐ - ๑๐.๔๕ น. บรรยาย หัวข้อ ถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร
โดย กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ
- ๑๐.๔๕ - ๑๒.๐๐ น. วางแผนและออกแบบการถอดบทเรียน ศพก. ร่วมกัน
โดย เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมประชุม
- ๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- ๑๓.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. ลงพื้นที่ ศพก. นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ ประธาน ศพก.
อำเภอบางคล้า เพื่อถอดบทเรียน
โดย เจ้าหน้าที่ผู้เข้าร่วมประชุม
- ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. สรุปผลจากการลงพื้นที่ถอดบทเรียน
โดย กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

๕.๓ จัดประชุมเจ้าหน้าที่อำเภอ พร้อมลงพื้นที่เพื่อถอดบทเรียน ศพก. ในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดและอำเภอผู้รับผิดชอบงาน ศพก. และประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา งบประมาณ ๑๐,๐๐๐ บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

- ๑) ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๕ คนๆ ละ ๒ มื้อๆ ละ ๓๕ บาท เป็นเงิน ๑,๐๕๐ บาท
- ๒) ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๕ คนๆ ละ ๑ มื้อๆ ละ ๑๐๐ บาท เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
- ๓) ค่าวัสดุในการจัดประชุม เป็นเงิน ๔,๘๕๐ บาท
- ๔) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ เป็นเงิน

๒,๖๐๐ บาท

๕.๔ กำหนดประเด็นการถอดบทเรียน

- ๑) ประวัติความเป็นมา
- ๒) แรงจูงใจในการดำเนินการทำเกษตรปลอดภัย
- ๓) วิธีการดำเนินงาน
- ๔) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ
- ๕) ปัญหา อุปสรรค และวิธีการแก้ไข
- ๖) ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินกิจกรรม
- ๗) การขยายผลสู่เกษตรกรอื่นๆ

๕.๕ แบ่งหน้าที่ในการดำเนินงาน

- ๑) วิทยากรกระบวนการ
- ๒) คนจับประเด็น
- ๓) คนจดละเอียด
- ๔) คนจดบันทึกข้อมูล
- ๕) คนบันทึกภาพ
- ๖) คนร่วมถาม

๕.๖ การสรุปและเขียนผลจากการถอดบทเรียน

- ๑) นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการประมวลผล และตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนตามเนื้อหาในประเด็นที่ถอดบทเรียน
- ๒) เริ่มลงมือเขียนเนื้อหาจากการถอดบทเรียน และค้นหาข้อมูลทางวิชาการเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องในการจัดทำเนื้อหาของบทเรียน
- ๓) นำเนื้อหาบทเรียนที่เขียนสรุปได้ส่งกลับข้อมูลให้กับทางนายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ ประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า เพื่อตรวจสอบเนื้อหาให้มีความถูกต้องครบถ้วนตามประเด็นที่ได้จากการลงพื้นที่
- ๔) นำเสนอเนื้อหาบทเรียนที่ได้จากการตรวจสอบข้อมูลแล้วในที่ประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัด ที่ประชุมสำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า และที่ประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เพื่อเติมเต็มเนื้อหาในข้อมูล
- ๕) สำนักงานเกษตรจังหวัดนำเสนอเนื้อหาจากการถอดบทเรียนเพื่อเผยแพร่ผ่านช่องทาง Facebook สำนักงานเกษตรจังหวัดฉะเชิงเทรา

๖. ภาพประกอบการทำกิจกรรม

พิธีเปิดการอบรม โดย นายพัฒนศักดิ์ พ่วงสมบัติ หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ

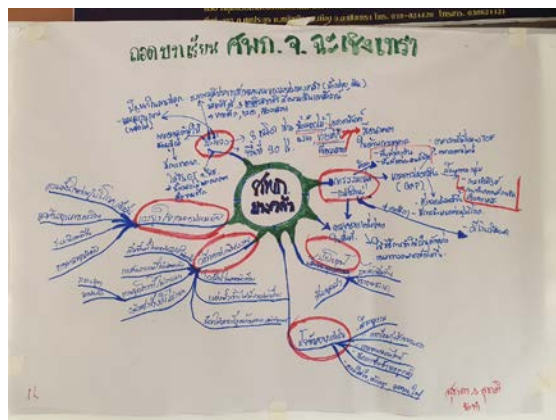
การบรรยาย หัวข้อ ถอดบทเรียนงานส่งเสริมการเกษตร และร่วมกันวางแผนออกแบบการถอดบทเรียน ศพท.
โดย เจ้าหน้าที่กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

การลงพื้นที่ ศพก. นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ ประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า เพื่อถอดบทเรียน
โดย เจ้าหน้าที่กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอบางคล้า

สรุปผลการถอดบทเรียน
โดย เจ้าหน้าที่กลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ

ผลการถอดบทเรียน ศพก. อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา

นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์
ประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า

จุดเริ่มต้นของมะม่วงสวนวัลลภานนท์....

นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ เกษตรกรตำบลบางคล้า อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งปัจจุบันเป็นประธาน ศพก. อำเภอบางคล้า และประธานกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงบางคล้าที่มีการผลิตสินค้าเกษตรมะม่วงมาเป็นเวลากว่า ๗๐ ปี เป็นอาชีพหลักของครอบครัวมาตั้งแต่สมัยรุ่นบรรพบุรุษ โดยเริ่มต้นจากการปลูกมะม่วงบนเนื้อที่ประมาณ ๔๐ ไร่ และดำเนินการปลูกมะม่วงที่มีหลากหลายสายพันธุ์ ได้แก่ พันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์โชคอนันต์ พันธุ์เขียวเสวย พันธุ์แรด พันธุ์มันเดือนเก๋ำ พันธุ์ชายตึก ปัจจุบันมีการขยายพื้นที่ปลูกเพิ่มเป็น จำนวน ๘๐ ไร่

จากความคิดที่ว่ามะม่วงเป็นผลไม้ที่คนทั่วไปนิยมบริโภค สามารถปลูกและขายได้หลากหลาย ทั้งแบบกินดิบและกินสุก ถ้าหากสามารถทำให้ออกนอกฤดูกาลได้ก็จะทำให้ขายผลผลิตได้ราคาสูงกว่าช่วงผลผลิตออกตามปกติ และจากสภาพภูมิประเทศของอำเภอบางคล้าเป็นพื้นที่มีแม่น้ำบางปะกงไหลผ่าน ซึ่งในแต่ละปีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันจะมีน้ำทะเลหนุนเข้ามาในลุ่มน้ำ ทำให้พื้นที่อำเภอบางคล้ามีโอกาสได้รับทั้ง น้ำจืด และน้ำเค็ม จึงเกิดสภาพเป็นน้ำกร่อยขึ้นในพื้นที่ ส่งผลให้ลักษณะของดินที่ปลูกมะม่วงในอำเภอบางคล้ามีลักษณะไม่เหมือนที่อื่น ทำให้มะม่วงที่ปลูกนั้นให้ผลผลิตที่มีรสชาติดี มี ๓ รสชาติในผลเดียว มีความเป็นเอกลักษณ์ เมื่อคนได้ชิมแล้วจะรู้ได้ในทันทีว่าเป็นมะม่วงที่มาจากอำเภอบางคล้า สมกับคำพูดที่ว่า

“นึกถึงมะม่วง นึกถึงบางคล้า ปลูกในดิน ๓ น้ำ ได้มะม่วง ๓ รส”

เกษตรปลอดภัย คนกินปลอดภัย เริ่มต้นที่ตัวเรา....

ปัจจุบันการผลิตสินค้าเกษตรให้เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคนั้นเป็นเรื่องสำคัญ เมื่อก่อนเราผลิตเพื่อให้ขายผลผลิตได้ มีพ่อค้าแม่ค้ามารับซื้อถึงสวนก็ถือว่าประสบความสำเร็จในรอบการผลิตของแต่ละปีแล้ว แต่ด้วยตลาดปัจจุบันเทคโนโลยีการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของผู้บริโภคมีความก้าวหน้าและทันสมัย การจะเลือกซื้อเลือกบริโภคสินค้าเกษตรสักอย่างก็จะต้องเป็นสินค้าที่มีมาตรฐานการผลิตเพราะผู้บริโภคก็ต้องการความเชื่อมั่นจากคนผลิตเช่นกัน จึงเริ่มเกิดแนวคิดในการผลิตมะม่วงเพื่อให้ผลผลิตมะม่วงของตนเองเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัยให้ได้ โดยมีความคิดตั้งต้นในการทำว่า

**“สร้างความเชื่อมั่นของผลผลิตให้ผู้บริโภค
ไม่ต้องการให้เกิดสารเคมีตกค้างในผลผลิต
อยากลดต้นทุนการผลิต ทำระบบนิเวศน์ให้ดีขึ้น
การรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย
จะทำให้เกิดการต่อรองในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้มากขึ้น”**

ผลักดันความคิดให้ก้าวเดินไปอย่างถูกวิธี...

ในปี ๒๕๔๗ เกิดแนวความคิดอยากทำการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย จึงได้ปรึกษาหาข้อมูลกับทางสำนักงานเกษตรอำเภอ บางลำภูที่คอยเป็นที่ปรึกษาให้ความรู้เบื้องต้นในการทำเกษตรปลอดภัย โดยได้มีการดำเนินงานร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มาให้ความรู้ทางวิชาการและวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้องในการทำ GAP สำหรับไม้ผล ในแปลงของตนเอง ซึ่งตนเอง ก็ได้มีวิธีการในการปฏิบัติตามข้อกำหนด และได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เมื่อ ปี ๒๕๕๕ ดังนี้

๑. แหล่งน้ำ

จะใช้น้ำจากพื้นที่ของตนเองซึ่งจะไม่นำน้ำคลองน้ำประปา ที่อยู่บริเวณใกล้เคียงสวนมาใช้ในการให้น้ำ

๒. พื้นที่ปลูก

เป็นพื้นที่ของตนเอง จะเลือกพื้นที่ที่ไม่อยู่ใกล้แหล่งปนเปื้อน จากวัตถุอันตรายและสถานที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรม โดยกำหนดระยะการปลูกมะม่วงที่เหมาะสมตามขนาดของพื้นที่ และใช้เทคนิคการปลูกมะม่วงระยะชิดที่ระยะการปลูก ๔X๔ เมตร เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการดูแลสวน

๓. วัตถุดิบทรายทางการเกษตร

มีการสร้างที่จัดเก็บสารเคมีอย่างมิดชิดและใช้ตามฉลาก คำแนะนำ ใช้ตามความเหมาะสมของช่วงเวลาที่กำหนดไว้ตาม แผนการผลิตที่ได้วางไว้ในแต่ละปี

๔. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว

มีการจัดทำแผนการผลิตตามขั้นตอนตลอดฤดูกาล เช่น การตัดแต่งกิ่ง การราดสาร การฉีดพ่นสารเคมี การห่อผลผลิต การเฝ้าสังเกตช่วงแมลงศัตรูจะเข้ามาทำลายผลผลิต โดยมี เทคนิคการเพิ่มการติดผลของมะม่วงด้วยการให้น้ำในระยะ ๗ - ๑๐ วัน หลังการติดผล เพิ่มปริมาณการให้น้ำมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะหยุดการให้น้ำก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต ประมาณ ๑๐-๑๕ วัน จะทำให้ได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ประมาณ ๑,๕๐๐ กิโลกรัม

๕. การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

มีการจัดทำแบบฟอร์มการจัดเก็บผลผลิตเพื่อดู ปริมาณผลผลิตและเก็บเกี่ยวเมื่ออายุเหมาะสม และเมื่อ เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้วจะมีการเตรียมต้นหลังเก็บเกี่ยว ผลผลิตด้วยการใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมีหลังตัดแต่งกิ่ง โดยการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (กรณีไม่มีฝนตกจะรด น้ำหลังการใส่ปุ๋ย) ปุ๋ยเคมีใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกหลังตัดแต่งกิ่ง ครั้งที่ ๒ หลังติดผล ๑ เดือน ด้วยการผสมปุ๋ยใช้เอง

๖. การจัดการผลผลิต

จัดทำที่พักรับผลผลิต การขนย้าย และการเก็บรักษา มีโรงเรือนเพื่อใช้จัดเก็บและคัดแยกผลผลิต เช่น ตะกร้า คัดแยกขนาดผลผลิต รถขนส่งมีการปิดมิดชิด การระบุนวัน เวลาในการบริโภค

๗. สร้างสุขลักษณะ

มีการจัดการด้านคนงานและผู้มาปฏิบัติงานบริเวณ สวนให้ปฏิบัติตามสุขลักษณะ ตลอดฤดูกาลผลิตจนถึงการ เก็บเกี่ยวผลผลิต เช่น ใส่ชุดป้องกันเมื่อมีการฉีดพ่น สารเคมี

๘. การบันทึกข้อมูล

มีการจดบันทึกปีที่ปลูก วันที่ทำกิจกรรมต่างๆ ตลอด ฤดูกาลผลิต เช่น บันทึกซื้อสารเคมีที่ใช้ ร้านที่ซื้อ วันที่ ฉีดพ่น ต้นทุนการผลิต จำนวนผลผลิตที่เก็บ จำนวนการขาย

ความสำเร็จสามารถเกิดจากตัวเอง และผู้อื่นร่วมกันได้...

จากที่ได้เข้าสู่กระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและลองทำด้วยตัวเองนั้นพบว่า สิ่งที่ทำให้การดำเนินงานนั้น “สำเร็จ” และสามารถ “เป็นแบบอย่าง” ให้กับเกษตรกรทั่วไปได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้กัน คือ

๑. การมีเพื่อนร่วมทางที่ดี มีหน่วยงานภาคราชการที่คอยให้ความรู้เติมเต็มและสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการที่เป็นประโยชน์ สมาชิกเครือข่ายเกษตรกรช่วยผลักดันให้เกิดกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยเพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับตนเองและชุมชน

๒. การเรียนรู้ไม่จบที่ตนเอง ด้วยการไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงด้วยกันเองในพื้นที่อำเภอบางคล้า อำเภอลำลูกเกด และพื้นที่จังหวัดข้างเคียง เป็นการเปิดกว้างต่อยอดทางความคิดที่ไม่สิ้นสุด

๓. สร้างเครือข่ายเปิดโลกเทคโนโลยีไปกับคนรุ่นใหม่ ปัจจุบันการผลิตมะม่วงของตนเองได้ดำเนินการร่วมกับกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงบางคล้า จึงทำให้เกิดการสร้างเครือข่ายในระดับพื้นที่ มีการจัดทำจำหน่ายสินค้าในรูปแบบออนไลน์ ทางเพจ Facebook “กลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้า” และเพจ Facebook “บ้านนี้มีรัก ฟาร์มสุขสำราญ” ซึ่งเป็นเครือข่ายในการช่วยจำหน่ายผลผลิตให้กับตัวเองและกลุ่มแปลงใหญ่ เป็นการประยุกต์เอาความรู้จากคนรุ่นเก่าและคนรุ่นใหม่มาผสมผสานปรับใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ก้าวหน้าและยั่งยืนส่งผลให้ลูกค้าเกิดความเชื่อมั่นในผลผลิตและมีการสั่งซื้อสินค้าเป็นประจำตลอดทุกปี

๔. ความรู้ติดตัวไม่มีวันตาย สวนวัลลภานนท์เลือกใช้น้ำหมักจากปลาผลิตเป็นปุ๋ยฮอร์โมนฉีดพ่นให้กับต้นมะม่วงในการบำรุงต้น และจะไม่ฉีดเมื่อต้นเริ่มมีดอกออกเพราะจะทำให้ดอกร่วงและเกิดความเสียหายได้ ซึ่งน้ำหมักที่หมักจากปลาที่มีประโยชน์สามารถช่วยทำให้ต้นมะม่วงออกดอกเร็ว เก็บผลผลิตได้ไว ได้ผลผลิตปริมาณที่มากขึ้นและมีคุณภาพดี ลงทุนน้อย ช่วยลดต้นทุนในการผลิต สามารถผลิตไว้ใช้เองได้ ไม้ผลจะมีรากแข็งแรง ใบสวย ใบใหญ่ และยังปรับให้สภาพพื้นที่ดินดี ดินไม่เสีย ไม่เปรี้ยว ต้นมะม่วงมีความแข็งแรง เมื่อต้นแข็งแรงโรคแมลงก็จะเข้าทำลายได้น้อยลง

๕. การไม่รู้จึกคำว่ายอมแพ้ ในหลายครั้งที่พบว่าการผลิตมะม่วงในแต่ละปีจะมีปัญหาที่เจอไม่เหมือนกัน เช่น ภัยแล้ง เพลี้ยไฟเข้าทำลาย ราคาผลผลิตตกต่ำ สิ่งที่ทำให้สามารถผ่านพ้นปัญหาต่างๆ เหล่านั้นมาได้ คือ ความใส่ใจ การเฝ้าสังเกต มีความอดทน ใจสู้ และพร้อมที่จะเรียนรู้ปัญหาเพื่อที่จะนำมาเป็นบทเรียนแก้ไขในสิ่งที่เกิดขึ้นให้ผ่านพ้นไปด้วยดีตลอดมา

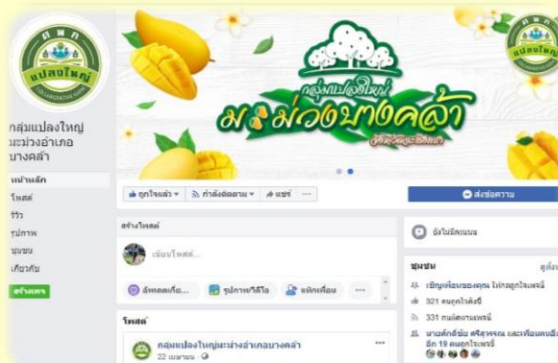
ปัญหา อุปสรรค คือหนทางสว่างแห่งความรู้ใหม่....

ปัญหาส่วนใหญ่ที่เกษตรกรมักพบจากการปรับเปลี่ยนตนเองเพื่อเข้าสู่การผลิตเกษตรปลอดภัย คือ การทำตามข้อกำหนดมาตรฐาน GAP จำนวน ๘ ข้อ ซึ่งมีข้อสำคัญที่เกษตรกรมักจะละเลยและไม่ได้ให้ความสำคัญมาตั้งแต่เมื่อเริ่มมีการปลูกเลยก็คือ **การจดบันทึกข้อมูล** ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของข้อกำหนด แต่เป็นเสมือนจุดเริ่มต้นของกระบวนการทำทุกขั้นตอน โดยวิธีการนี้นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ จึงได้ดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองและให้คำแนะนำเกษตรกรในพื้นที่ด้วยการให้เริ่มจดบันทึกข้อมูลการปลูก พร้อมจัดทำรายการบัญชีการทำการกิจกรรมตลอดรอบฤดูการผลิต ก่อนที่จะมีการยื่นขอรับรองมาตรฐานเกษตรปลอดภัยอย่างน้อย ๓ ปี เพื่อเป็นการฝึกจดบันทึกให้เป็นนิสัยและเตรียมความพร้อมก่อนที่จะยื่นเรื่องขอการรับรอง GAP เป็นการรับรองตัวเกษตรกรเองด้วยว่าเมื่อทำการยื่นขอรับรองไปแล้วจะไม่เกิดปัญหาการตรวจรับรองไม่ผ่านตามกระบวนการของกรมวิชาการเกษตร

ผลที่ได้รับจากการลงมือทำด้วยความตั้งใจย่อมมีคุณค่าเสมอ....

สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อผลผลิตได้รับการรับรองเป็นสินค้าเกษตรปลอดภัย พบว่า

๑. **สวนมะม่วงมีระบบนิเวศน์ที่ดีขึ้น** เนื่องจากมีการใช้สารเคมีตามความเหมาะสม อย่างถูกต้องและจัดเก็บอย่างปลอดภัย
๒. **มีเครือข่ายที่เข้มแข็งเกิดขึ้นในพื้นที่** เกิดการรวมกลุ่มแปลงใหญ่มะม่วงบางคล้า มีการวางแผนร่วมกันผลิต จำหน่าย และบริหารจัดการด้วยหลักการ **“สร้างความซื่อสัตย์ และความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า”**
๓. **ตลาดหลากหลาย** สร้างตลาดในการจำหน่ายผลผลิตมะม่วง โดยแบ่งตลาดได้เป็น ๓ ประเภท คือ
 - ๑) **ตลาดลูกค้าทั่วไป** ได้แก่ พ่อค้า แม่ค้า ที่มารับซื้อถึงสวน และลูกค้านักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยเป็นผลผลิตมะม่วงพันธุ์ ไข่เต๊ก น้ำดอกไม้สีทอง เขียวเสวย แรด เป็นต้น จากสวนเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน GAP และได้รับรองมาตรฐาน GAP
 - ๒) **ตลาดลูกค้าออนไลน์** ได้แก่ ลูกค้าจากการเข้าชมเพจ Facebook ของสมาชิกแปลงใหญ่ ซึ่งเปิดให้ลูกค้าได้มีโอกาสสั่งจองผลผลิตล่วงหน้า และการรายงานสถานการณ์ข้อมูลผลผลิตให้ลูกค้าได้เห็นตลอดช่วงฤดูกาลผลิต โดยเป็นผลผลิตมะม่วงพันธุ์ ไข่เต๊ก น้ำดอกไม้สีทอง เขียวเสวย แรด เป็นต้น จากสวนเกษตรกรที่ยังไม่ได้รับรองมาตรฐาน GAP และได้รับรองมาตรฐาน GAP
 - ๓) **ตลาดพรีเมียม** ได้แก่ ห้างสรรพสินค้า Top Super Market โดยเป็นผลผลิตมะม่วงพันธุ์ไข่เต๊ก จากสวนที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP เท่านั้น
๔. **รายได้ที่เพิ่มขึ้น** หลังจากที่ได้รับรองมาตรฐาน GAP มาตั้งแต่ ปี ๒๕๕๕ เป็นระยะเวลากว่า ๙ ปี ทำให้ผลผลิตมะม่วงสามารถจำหน่ายไปยังต่างประเทศ เช่น จีน เวียดนาม มาเลเซีย ซึ่งประเทศเหล่านี้จะรับซื้อเฉพาะผลผลิตที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP เท่านั้น ทำให้สามารถจำหน่ายผลผลิตสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเป็นเงินประมาณเกือบ ๑ ล้านบาทต่อปี

แค่การแบ่งปันประสบการณ์ดีๆ ลักเรื่องอาจส่งต่อความสำเร็จให้ใครได้อีกหลายคน....

ปัจจุบันกำลังจะ **ขยายผลการทำเกษตรปลอดภัย** ไปสู่กลุ่มสมาชิกแปลงใหญ่มะม่วงอำเภอบางคล้าให้ได้การรับรองมาตรฐาน GAP ทุกราย ภายในระยะเวลา ๕ ปี ซึ่งตอนนี้มีสมาชิกกลุ่มแปลงใหญ่ที่ได้รับการรับรอง GAP เพียง ๑๒ ราย จากสมาชิกทั้งหมด ๕๓ ราย เพื่อที่ปริมาณผลผลิตจะได้ **ยกระดับเข้าสู่การจำหน่ายในตลาดระดับพรีเมียม** มากขึ้น และการให้เกษตรกร ประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้เข้ามาเรียนรู้และศึกษา **วิธีการผลิตมะม่วงตามมาตรฐาน GAP** และ **แปลงเรียนรู้การปลูกมะม่วงระยะชิด** ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้ สามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อเข้าศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ที่นายสมศักดิ์ วัลลภานนท์ โทรศัพท์ ๐๘๙-๙๓๑๓๙๐๒